

DANDERYDS VILTVÅRDSKOMMITTÉ

VERKSAMHETSRAPPORT

2025 01 01 – 2025 12 31

Telefonnumret (journalnumret) till kommittén är: 0760 644 593

Mailadress för icke brådskande ärenden är: viltvarddanderyd@gmail.com

Danderyds Viltvårdskommitté är en ideell förening som på Danderyds kommuns uppdrag ansvarar för viltvård på kommunens mark. Kommittén har haft detta uppdrag sedan tidigt 60-tal. Kommittén består av speciellt utvalda jägare med stor kunskap om djur och natur, och omvittnat gott omdöme.

Varje markägare har ansvar för viltvård på sin mark, även villatomtägare. I möjligaste mån hjälper kommittén enskilda tomtägare i frågor som rör vilda djur på privat mark.

Kommitténs journalnummer är öppet dygnet runt alla dagar, vilket är ganska ovanligt. Vi får ofta samtal från desperata människor från Skåne i söder till Haparanda i norr, som inte får tag på sin lokala viltvårdare utanför sin kommuns kontorstid, men hittat vårt journalnummer på internet. Under 2025 hade vi ett 60-tal sådana påringningar.

Kommittén bestod under 2025 av följande personer:

Håkan Svensson ordförande

Johan Winberg kassör & sekreterare

Mikael Mustonen

Fredrik Odebring

Johan Dahlberg

Lars Karlström

Jan Heggen

Alexander Stalin

Håkan Svensson

Peter Matsson

Robert Svensson

Mål för verksamheten

Målet för kommitténs arbete är att:

- hålla kommunens viltstammar på en för kommuninnevånarna acceptabel, sund och rimlig nivå
- verka för att avstyra trafikolyckor eller andra olyckor förorsakade av vilt
- verka för mångfald och artrikedom i kommunens viltbestånd
- hålla kommunens representanter väl informerade om vilttillgång mm
- ta emot allmänhetens förfrågningar och synpunkter inom verksamhetsområdet, bedöma behovet av insatser och verkställa åtgärder
- hålla fågelrelaterad nedsmutsning på golfbanor, badplatser och vissa andra allmänna platser på en acceptabel nivå

Allmänt.

Kommitténs arbete initieras i huvudsak av kontakter från allmänheten

Kontakterna med allmänheten är i allt väsentligt mycket goda. Vår verksamhet bemöts i regel med förståelse. Behovet av en reglering av viltstammarnas sammansättning och storlek är uppenbart för de flesta. Rådjurens vistelse på tomterna med uppätta växter och spridning av fästingar som följd väcker förtret. Gässen är illa sedda genom sin nedsmutsning på golfbanor, badplatser, cykelbanor, strandpromenader och tomter. Vissa människor störs också av alltför många skator liksom ibland av aggressiva måsfåglar. Skabbrävar på tomterna oroar framför allt hundägare, som befarar att skabben skall drabba deras hundar. Grävlingar under husen utgör en ständig källa till oro och irritation. Under 2025 har 339 ärenden rörande ca 20 djurslag behandlats, huvudsakligen efter anmälan från kommuninvånare, ett antal som ökat sedan 2024 med ca 15%. Dessutom har ett antal informationsskyltar om hundar satts upp i kommunen, samt ett antal "hundpromenader" genomförts i kommunens motionsspår, för att understryka kopplingstvänet för hundar där.

Vilttillgång.

En kort sammanställning av vår uppfattning om förekomsten av de mest intressanta viltarterna redovisas nedan.

Ingen permanent älgstam har noterats i kommunen. 3 st samtal rörande älg som fastnat på Edsvikens is har behandlats och kunnat avskrivas efter kontroll då det rörde sig om ett sjömärke.

Inga bekräftade vildsvinsobservationer har gjorts.

Rådjursstammen bedömer vi konstant jämfört med 2024. Huvuddelen av viltolyckorna i trafiken inträffar på de större genomfartslederna, men det är förvånansvärt många rådjur som påkörs på smågatorna. Under 2025 har 52 viltolyckor anmälts till polisen, men vi vet också att många påkörningar inte anmäls. Många anmälningar kommer in från allmänheten om "trebenta" eller på andra sätt skadade rådjur, där den troligaste anledningen till skadan är påkörning.

Tendensen att rådjuren i allt större utsträckning uppehåller sig på villatomterna i stället för på grönområdena består. Detta kan antagligen bero på att tillgången på varierad föda är god på tomterna, men kan nog också bero på att störningarna av människor och framför allt löslöpande hundar är mindre där.

Fastighetsägarnas inställning till rådjur på sina tomter kan variera, men vi känner att det finns en majoritet som önskar slippa dem i sin omedelbara närhet, där de blir mer eller mindre "tama" och får ett oskyggt beteende. Vi mottar många samtal där man tipsar oss när djuren finns på tomten, och hur vi skall komma åt att skjuta dem. Det är dock mycket svårt att avlossa skott på ett säkert sätt i ett villaområde.

Insatser har gjorts för att minska beståndet av rådjur i villaområdena.

Gäss. De tre arter som förekommer inom kommunen är kanadagås, vitkindad gås och grågås. Kanadagås och vitkindad gås kan ibland på långt håll förväxlas. Arterna skiljs åt bl. a genom att kanadagåsen är större. Den vitkindade gåsen har dessutom - som namnet antyder - stora vita fläckar på sidan av huvudet. Grågåsen är grå och kan inte förväxlas med de övriga två arterna.

Kanadagässen förekommer numera i mycket begränsat antal och i stort sett i samma omfattning som förra året.

De vitkindade gässen är fortfarande talrika och uppträder ofta i flockar på 20 – 40 gäss. De stora flockar på hundratalet gäss som vi för några år sedan kunde se, framförallt på golfbanorna, har vi dock inte noterat under det gångna året. De skrämselåtgärder vi genomfört under våren har helt klart haft en

positiv effekt på antalet gäss i kommunens strandnära grönområden och badplatser, och antalet gäss skjutna vid skydds jakt har varit litet. Ett antal skräm skott har avlossats.

För kanadagåsen gäller att skydds jakt får bedrivas under hela året. Detta, tillsammans med den begränsade tillgången, har gjort att badplatser, golfbanor och helikopterplattan hållits i stort sett fria från kanadagäss.

Den vitkindade gåsen är fridlyst, och det är den som främst utgör huvudproblemet. Den är inte skygg och har uppenbarligen en mycket god reproduktionsförmåga. Efter en lagändring får skydds jakt nu bedrivas av kommittén om sanitär olägenhet på allmän plats anses föreligga. Skydds jakten är dock reglerad med strikta regler. De stora insatserna vi gjorde under april resulterade i mindre antal gäss på känsliga platser under sommaren.

Skarv förekommer i riklig mängd framför allt i Stora Värtan men även i Edsviken. Skarven är fridlyst i Sverige. Det finns en stor bofast population på öarna Råholmen och Västerskär i Stora Värtan inom det kommunala naturreservatet "Öarna i Stora Värtan", och fåglar därifrån gör besök i vattnen runt Danderyd inklusive Edsviken. Kommittén begärde dispens från jaktförbudet i naturreservatet för att kunna utföra den av Länsstyrelsen beslutade skydds jakten på skarv för att minska beståndet. Denna begäran avlogs. Vi får många samtal från engagerade kommuninvånare som ber oss minska skarvstammen.

Rävstammen är svår att uppskatta, men vi tror att den är på konstant nivå.

Harstammen håller sig konstant på en låg nivå.

Skator och kajor finns det gott om och de stör de boende inom vissa områden. Vår fällfångst har minskat på grund av bristande intresse från tomtägare att härbärgera och vittja fällorna. Den rika skatförekomsten torde i hög grad inverka menligt på tillgången av småfåglar, men är arbetskrävande och svår att göra något åt.

Grävling. Stammen bedöms oförändrad och ganska stor. Grävlingsfällor sätts ut på enskilda tomter efter fastighetsägarens förfrågan. Fällorna kräver daglig tillsyn. Det är inte heller alltid så lätt att lura in grävlingen i fällan och fångstresultatet har ej blivit så gott. Verksamheten med grävlingsfällor och tillsyn av dessa är arbetskrävande men fortsätter.

Förekomst av mink har rapporterats, och fälla satts ut, dock utan fångst.

Bäver finns sedan tidigare i Ekebysjön, Nora träsk, Edsviken och i Stora Värtan, där den har hyddor.

Varg. Vi har ingen bekräftad observation från Danderyd, men fick många frågor från oroliga invånare när varg var synlig i Täby.

Det har under året kommit in fler klagomål på okopplade och lösspringande hundar i motionsspåren, gångvägar & parker. Enligt den lokala ordningsstadgan i Danderyd råder där absolut koppeltvång. En övervakningsfilm där en lösspringande hund jagar ikapp och dödar ett rådjur på en privat tomt har inkommit. Hundar räknas som tamdjur och ligger utanför kommitténs ansvarsområde, men då detta påverkar våra vilda djur, har vi i samarbete med kommunen satt upp informationsskyltar, samt vid ett flertal tillfällen varit synliga på dessa platser för att samtala med och informera hundägare. Detta har i de flesta fall mottagits positivt, men i ett fall har vi sett oss tvungna att polianmäla en hundägare för olaga hot.

På försök har kommittén bedrivit viss fisketillsyn i kommunens sjöar.

Viltrapport

Sammanställning berörda djurslag i ärenden 2025, 2024 inom parantes.

Rådjur	112	(103)
Räv	51	(46)
Grävling	58	(29)
Vildsvin	0	(0)
Hare	10	(11)
Fåglar	64	(46)
Ekorre	8	(7)
Älg	3	(6)
Säl	1	(1)
Övriga djurslag	38	(24)

Sannolikt förekommer dessutom ett tämligen stort mörkertal vad avser trafikdödade och skadade djur, framförallt av småvilt. Vi har dessutom kunnat konstatera att många trafikanter inte bryr sig om att anmäla påkörningar av vilt. Många gånger är det någon annan trafikant eller person som råkat bevittna det hela som kontaktar polisen eller oss.

Problemet med denna typ av "smitning" har resulterat i att lagstiftningen och straffpåföljderna för denna typ av brott har skärpts. Numera säger lagen att alla påkörningar av bl. a älg och rådjur skall anmälas till polisen, och vi har under året gjort ett antal polisanmälningar.

Viltvårdsåtgärder

För att i möjligaste mån hålla framförallt rådjuren borta från starkt trafikerade vägar har stödutfodring skett på ett antal lämpliga platser. Slätter av ängshö för vinter-utfodring har skett på några platser. Saltstenar har satts upp och pellets har lagts ut. Skydds jakt för att minska populationen har genomförts.

Läshänvisning

Viltvårdskommitténs verksamhet finns beskriven på kommunens hemsida liksom en länk till verksamhetsberättelsen. Återfinns under:

Danderyds kommun>Miljö>Skydds jakt.